



"De IJsselstreek"

De IJsvogel





"De IJsselstreek"

De IJsvogel

Colofon

VOORZITTER:

Henk Hietbrink, Epserenk 26
7214AR Epse 0575-491992

PENNINGMEESTER & SECRETARIAAT:

Tineke Hirschler, Buddezand 16
7384 CA Wilp
e-mail: vwgiijsselstreek@gmail.com

BESTUURLID:

Wil Gerritse, Braamsluipe 17
8121JN Olst, 06 47912291
e-mail: geitebreier47@gmail.com

BESTUURLID:

Harry Dijkerman, Het Wilgert 50
7214AW Epse
e-mail: harry-dijkerman@zonnet.nl

BESTUURLID:

Coby van Mourik, Ary Scheffer-
straat 22, 7424DP Deventer
e-mail: cobyvanmourik@kpnmail.nl

REDACTIE:

Ellen Somhorst
e-mail: e.somhorst@hotmail.com

TEKSTCORRECTIES

Marcel Hutten
e-mail: marcelhutten@planet.nl

OPMAAK IJSVOGEL:

Harry Dijkerman

VERZENDING:

Rennie Veldhuizen
e-mail: rennie.veldhuizen@gmail.com

Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

Inhoud

- 3 Van de redactie
- 4 In memoriam Wim Verholt
- 5 Cyprus, bird crime country deel 2
- 6 Janneke Huismus: Tuinvogelplezier
- 8 Mussenflat te huur
- 9 Vogel gedicht
- 10 Op welk tijdstip zingen vogels
- 10 Spoor van een Boomklever
- 11 Uilenwerkgroep IJsselstreek verslag 2018
- 13 Excursie 27 april, Needse Achterveld en Ruurlose bossen
- 14 Dagje vogelen
- 13 Trektelling Yperenplas
- 14 Jaar van de wulp
- 15 Informatie vogelwerkgroep
- 16 Excursies en activiteiten

Rectificatie

De foto bij het artikel Trektelling Yperenplas van Gretha Vos in de IJsvogel nr. 91 is gemaakt door Piet Schermerhorn. Dit was niet vermeld bij de foto.

Foto cover: Witkopstaartmees gemaakt door Jeroen Kuipers



Van de redactie

Op 8 maart is Wim Verholt overleden, één van de oprichters en jarenlang voorzitter van onze vogelwerkgroep. Daarnaast was hij de inspirator en co-uitvoerder van Ooievaarsproject op 't Zand. Mede door zijn inzet kon de ooievaar met succes opnieuw vaste voet aan de grond krijgen in ons werkgebied. Wims gezondheid liet al lange tijd te wensen over en was al erg broos toen we vorig jaar ons 50-jarig jubileum vierden. Toch kwam zijn overlijden voor bijna iedereen nog onverwacht.

Henk heeft tijdens het afscheid van Wim een kort woordje gesproken en die tekst willen we in deze IJsvogel met jullie delen. We verliezen in Wim een gerespecteerd en gedreven ooievaar-ambassadeur!

Begin maart, dus: Patrijzen tellen! Vorige week zijn we naar de tellersbijeenkomst van de Patrijs van Salland geweest en vanavond moet het er van komen: we gaan Patrijzen tellen. Ik ga wat vroeger van mijn werk weg, de telling start namelijk wanneer de zon onder gaat en dat is vandaag om 18.12 uur. Ik neem thuis een boterham en snel door naar Boerhaar want daar ligt ons telgebied. Bij een medeteller krijgen we nog een heerlijk bakje koffie of thee en dan is het 18.00 geweest en gaan we naar het begin van onze telroute. De bedoeling is dat we 7 vaste telpunten aandoen, volgens een streng protocol. Dus op naar plekje nr. 1. De auto stoppen, uitstappen en een minuut aandachtig luisteren. Niets te horen. We spelen het geluid van een roepende Patrijshaan af gedurende 1 minuut en luisteren nu 2 minuten. Nog steeds niets. Nogmaals 2 minuten luisteren. Nog steeds geen Patrijshaan. Dus in de auto en naar punt nr. 2 van onze route. Daar herhaalt zich het protocol. Ab denkt na het afspelen van het geluid een Patrijs te horen, maar een paar seconden later begint een Meerkoet een van zijn geluidjes te produceren en dát was wat we hoorden, jammer. Op naar plekje nr. 3. Ook daar geen Patrijs, wél 2 Ooievaars in de wei. De rest van onze route loopt langs een grote wetting. Er laat zich van alles aan eenden en ganzen horen en zien, maar geen Patrijs te bekennen vanavond. Jammer, het is niet altijd ball! Op weg naar huis stuur ik onze score door naar de andere tellers. Ooievaar - Patrijs 2-0. Het duurt even tjes en dan komt vanuit een andere telroute in ons deelgebied een berichtje terug: 1 roepende Patrijs. Hiep Hoi, toch eentje in ons deelgebied! Later in de week komt er van andere tellers uit andere gebieden tussen Deventer, Wijhe en Heeten iedere keer een berichtje via de app binnen. Alleen nu al 4 Patrijzen en we tellen nog door tot half april. Wat is het leven toch mooi wanneer je vogelaar bent.

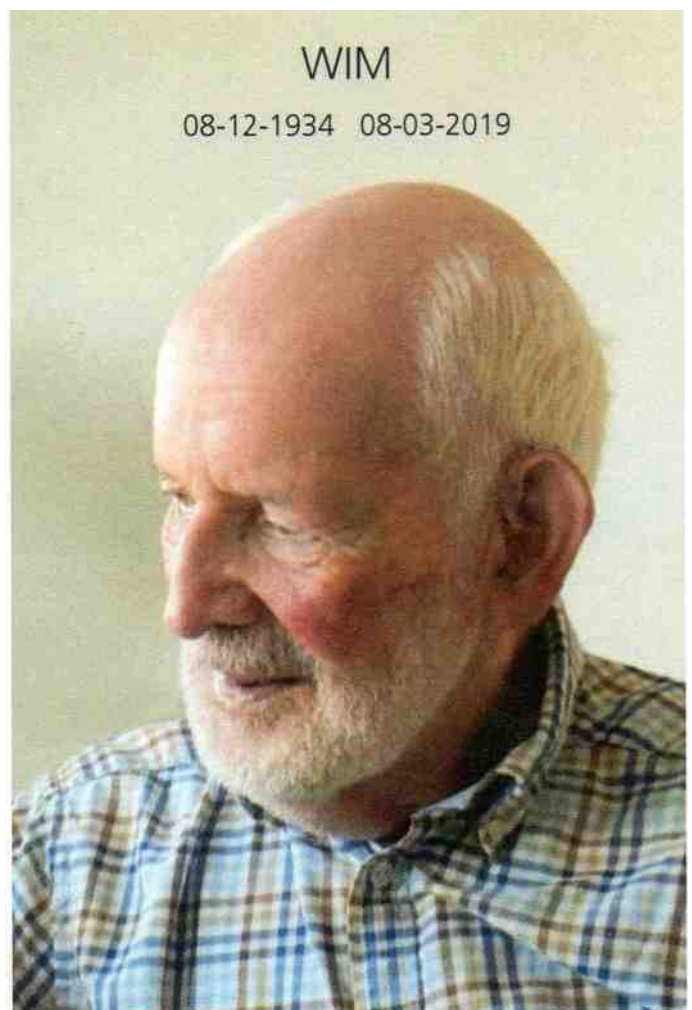
Hoe stap je nu over van Patrijzen tellen naar de inhoud van de IJsvogel die hier voor je ligt? Gewoon beginnen maar, denk ik zo.

In deze aflevering hebben we een nieuwe columnist, Janneke Huismus. Ze stelt zich voor en vertelt wat haar opvalt en bezighoudt aan vogels in haar omgeving. Ik verheug me na deze column al op wat ze de volgende keer gaat vertellen. Wilbert neemt ons mee gedurende een dagje vogelen. De Uilenwerkgroep is deze keer vertegenwoordigd met een verslag over 2018. In april is de maandexcursie naar het Needse Achterveld en de bossen rond Ruurlo. Jan vertelt wat daar allemaal te beleven valt. De moeder van Jan-Jaap heeft voor de Nieuwjaarsquiz een prachtig gedicht gemaakt dat ik jullie niet wil onthouden.

Mike doet verslag over hoe het gesteld is met de jacht op vooral zangvogels in het Middellandse Zee-gebied en dan specifiek op het eiland Cyprus. En heeft op internet een illustratie gevonden waarop je kunt vinden welke vogel wannéér gaat zingen in combinatie met de zonsopgang. En dan lijkt het alsof Wil Kroon een nieuwe liefhebberij heeft; aan de titel van haar artikel zou je denken dat ze in de makelaardij gaat, maar niets is minder waar. Ze vertelt met trots over het werkproces van een nieuwe aanwinst bij haar thuis.....

Ik wens jullie veel plezier toe met dit nieuwe magazine maar vooral in tuin, bos en veld met alle vogels om ons heen.

Ellen Somhorst



In memoriam Wim Verholt 1934-2019

De oprichter en erelid van onze Vogelwerkgroep "De IJsselstreek" is op 85-jarige leeftijd overleden.

Bij de uitvaart van Wim heb ik namens de VWG de familie, vrienden en kennissen met enkele woorden toegesproken.

Het mag niet ongenoemd blijven. Als je Wim Verholt noemde, dan had je het gelijk over de natuur in al zijn facetten. Maar zeker die van de vogelwereld. Wim wás natuur en de grondlegger van onze vereniging VWG "De IJsselstreek"

In 1967 startte Wim met enkele natuurvrienden de vereniging en werd er eerst nog overleg gehouden bij Wim en Gerrie in de huiskamer,. Al snel werd de kamer te klein en werd er een ruimte gevonden in het "Bosrestaurant" in Joppe.

Mij eerste kennismaking met Wim was in dat zelfde jaar 1967 . Wim was in de buurt op pad om donateurs te werven en geld te genereren t.b.v. nestkasten en het opzetten van een vogelasiel bij hem achter het huis "De Wingerd"

De vereniging floreerde en al vrij snel melden veel vogel- en natuurvrienden zich aan. Een belangrijk hoogtepunt tijdens het leven van Wim, was het opzetten van het Ooievaardorp 't Zand, naast de woning in Gorssel. Zeer gedreven en vol passie wist Wim de ooievaar weer terug te brengen in het landschap van Gorssel en wijde omgeving. Het ooievaardorp werd een begrip en we zijn Wim, maar zeker ook Gerrie, dankbaar voor het enorme succes.

Succes was er ook voor twee jaar terug, toen de vereniging haar 50jaar bestaan mocht vieren. Twijfel rees er toen of het wel gepast was, wegens de gezondheid van Wim, om het door te laten gaan. Maar Wim knapte op en in zijn bijzijn mochten we deze mijlpaal vieren.

In Wim verliest onze vereniging een groot natuurmens. Ons erelid is gestorven, maar zijn gedachtegoed zullen we als vogelwerkgroep "De IJsselstreek" altijd in ere houden.

Henk Hietbrink



Wim Verholt

MAAK TIJD

MAAK TIJD OM VRIENDELIJK TE ZIJN,
HET IS DE WEG NAAR HET GELUK.

MAAK TIJD OM TE LACHEN,
HET IS DE MUZIEK VAN HET HART.

MAAK TIJD VOOR BEZINNING,
HET IS DE GROOTSTE MACHT OP AARDE.

MAAK TIJD OM TE GEVEN,
'T LEVEN IS TE KORT OM EGOÏST TE ZIJN.

MAAK TIJD OM TE RUSTEN,
HET IS DE BRON VAN DE GELIJKE ARBEID.

MAAK TIJD OM TE WERKEN,
ER IS ZO VEEL TE DOEN.

MAAK TIJD OM TE LEREN,
HET IS DE FONTEIN VAN DE WIJSHEID.

MAAK TIJD OM TE DENKEN,
HET IS DE BRON VAN MACHT.

MAAK TIJD OM TE LUISTEREN,
ER WORDT ZO VEEL GEPRAAT.

MAAK TIJD OM BLIJ TE ZIJN,
HET IS HET GEHEIM VAN DE EEUWIGE JEUGD.

Cyprus, bird crime country, deel 2

Ik kom nog even terug op de vogeljacht rondom de Middellandse Zee (zie ook de vorige uitgave van de IJsvogel) en dan vooral op Cyprus.

Op de site van Vogelbescherming stond eind vorig jaar nl. een artikel waarin gelukkig ook van goede resultaten op Cyprus wordt gesproken:

"Bijna 80 procent reductie in illegale jacht op trekvogels op Cyprus, in vergelijking tot 2002. Dankzij een verbeterde samenwerking van BirdLife Cyprus, lokale vogelbeschermers en de politie. In 2016 waren nog zo'n 2,3 miljoen (voornamelijk) zangvogels slachtoffer van stroperij met lijmstokken en netten. In 2017 kwam de schatting uit op 610.000. Vogelbescherming steunt het werk van BirdLife Cyprus en andere BirdLife Partners in het Middellandse zeegebied om illegale jacht op vogels te stoppen."

Meer hierover op de site van Vogelbescherming:

<https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/fors-minder-trekvogels-gedood-op-cyprus>



Een gelijmde grauwe klauwier

Een minder leuk, maar wel erg interessant filmpje uit 2017 dat veel vertelt over de manier van werken van de mensen die vogels vangen op lijm en in netten: <https://youtu.be/5oFOkqTtXFw>

Dit artikel uit augustus 2015 van Nature Today beschrijft de vogeljacht rond de Middellandse Zee:

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=22143>

Nu hadden we het er -als begin van de discussie over de vogelmoord op Cyprus- over of het wel verstandig is om erheen te gaan. Als je het bijgaande kaartje ziet, kan je met goed fatsoen in feite nergens meer heen. Dat is wel een deeloplossing voor het CO2-probleem, maar niet in de strijd tegen de zinloze jacht. Tenzij je echt een massale toeristenstaking naar een bepaald land weet te organiseren met de jacht als thema, maar dat zie ik nog niet zo snel gebeuren. Erheen gaan, zeker als vogelaar, zal de oplossing ook

niet direct brengen, maar zoek contact met plaatselijke vogelbeschermingsclubs en vogelguides. Zij zijn degenen die de voorlichting daar verzorgen en proberen gebieden te beschermen. Dat zal ons als buitenstaander echt niet lukken. Naast morele ondersteuning door onze komst en belangstelling, en hopelijk een financiële ondersteuning en met materiaal zoals wij deden, hoe klein ook, kunnen zij hun werk voortzetten. Ook kunnen we er zelf heengaan en meehelpen illegale jacht op te sporen en te melden. Op Cyprus heeft men daar inmiddels ook een speciale app voor ontwikkeld. En verder is het wat mij betreft wereldwijd volstrekt duidelijk dat soorten en natuurgebieden alleen nog bestaan dankzij toerisme. Zo kijk ik er tegenaan.



De harde werkelijkheid rondom de Middellandse Zee

In bovenstaande tekening van Vogelbescherming is weergegeven hoe erg het is gesteld met de moord op vogels, rondom de Middellandse Zee. De cijfers zijn van 2017. Het valt mij op dat Frankrijk, dat ik altijd voor een van de moordlustigste landen hield, meevalt en Spanje ook wel. Heel slecht is het gesteld in Egypte: daar schijnt bij elke trekperiode voor 700 km. (!) aan netten langs de kust te zijn uitgezet. Daar is voor de kleinere vogels geen doorkomen meer aan. Er is nog veel werk aan de winkel!

Aangezien in het vorige artikel de url van Birdlife Cyprus is weggefallen, gaat deze hierbij, een zeer interessante site: www.birdlifecyprus.org.

Mike Hirschler

Janneke Huismus: Tuinvo- gelplezier



Beste IJsvogellezers en -lezeressen, vanaf nu zal ik via deze column af en toe even bij jullie binnenvliegen. Maar allereerst wil ik me hier even voorstellen.

Mijn naam Huismus verkapt eigenlijk al wel wat voor een vogelaar ik ben; eentje die vooral vanuit huis de vogels bekijkt in de tuin en rondom het huis, op het dak van de burens en in de bomen verderop. En soms iets verder van huis, vanaf het fietspad langs de Schipbeek.

Hopelijk is mijn column een inspiratie voor die mensen die er niet (meer) op hun laarzen op uit kunnen buiten de gebaande paden en/of buiten hun directe woonomgeving, om net als ik toch dagelijks van vogels te genieten.

De tuinvogels nu en dan tellen, of meedoen aan de Nationale Tuinvogeltelling, de keer dat je een vogelsoort (weer) voor het eerste spot in je tuin noteren in een dagboekje, ze volgen in hun gedrag en ze proberen op de digitale plaat vast te leggen in al hun uitingsvormen, maakt het genieten ook nog eens spannender. En dat allemaal vanuit de luie stoel!

Natuurlijk geniet ik van het wel en wee van de door-deweekse tuinvogels, die je echt in elke stadstuin in de IJsselstreek mag verwachten: Turkse Tortels, Merels, mussen, mezen, Vinken, Groenlingen, Boomklevers en zangers zoals de Roodborst. Maar mijn tuin wordt ook bezocht door Eksters, Gaaien en Spechten en minder voorkomende, kleine tuinvogels als Heggenmus en Glanskop.

Inmiddels heb ik in de afgelopen jaren al 36 soorten vogels in mijn tuin gespot. Sommige éénmalig zoals

de Bonte Vliegenvanger, andere in zeer grote aantallen, zoals de veertig Sijsjes tijdens een strenge winter enkele jaren terug. Weer andere soorten zijn vaste bezoeker het hele jaar door, zoals Boomklevers, Ringmussen, een heleboel Huismussen en een stel Spreeuwen.

En zo net, 30-01-2019, hing de 37e soort in de berkenboom: de Kleine Barmsijs.



Koppeltje kleine barmsijs

Hoe ik het doe?

Ik heb geen erg grote tuin, maar heb hem wel insect en vogelvriendelijk aangelegd: struiken met bessen, een grasveldje, heggen, een "levende" schutting in de vorm van tralieschermen, opgevuld met kokosnootschillen en de planten zijn aantrekkelijk voor bijen en andere insecten.

Ik doe weinig aan onderhoud, ik laat zaaddozen zitten en het blad gewoon liggen.

Wel zorg ik het hele jaar door voor water om te drinken en om in te badden en voor vogelvoer en nestkasten. Die worden ook gebruikt als schuilplaats, dus buiten de broedtijd laat ik ze hangen. En tot slot helpt m'n hond mij om de katten op afstand te houden.

Verder bof ik dat er rond mijn tuin wat inheemse struiken en bomen staan als onderkomen en aan-vliegpunt en dat verderop in de wijk wat bomenrijen en kleine bosjes met struiken en bomen staan. Gelukkig heeft de gemeente ook het maaibeleid veranderd, door niet alle bermsten steeds op golfbaanniveau af te maaien, maar ook stukken verwilderd te laten doorgroeien voor de biodiversiteit. Eigenlijk zijn de belangrijke componenten overal wel te vinden: een beetje water (stadvijver, grachtje e.d.), wat gras, bloeiende planten, struiken en bomen. Het voordeel van vogels is dat ze heus niet persé in je tuin hoeven te wónen, ze vliegen vanuit de omgeving je tuin wel in als ze eenmaal weten dat er bij jou wat te halen is. En geloof me, ze lijken het elkaar wel door te vertellen. Dus als er eenmaal één mus over de schutting is, volgen er meer. Je moet na het aanbieden van voer wel even geduld hebben, zorgen dat er in het begin altijd voer aanwezig is en de vogels bij hun eerste bezoekjes niet verstoren. Het onderstaande bewijst dat ik heus niet verzin dat echt iedereen bij zijn huis kan genieten van vogels. Mijn zoon woont in een

drukke studentenstad, driehoog, zonder balkon. Hij heeft wat vogelvoersystemen met zuignappen op zijn ramen bevestigd en daar zelfs al regelmatig bezoek van een Grote Bonte Specht!

Komende Tijd:

Terwijl ik dit schrijf kijk ik uit op een witte sneeuwlaag en een heleboel vogels die door de vorst en sneeuw maar al te graag even bij ons mensen komen foerageren; zoals Kepen, Sijsjes en Groenlingen.



Keep-Sijs-Groenling

Maar als jullie dit lezen is de lente al begonnen en dus is er alweer een tijdje voor onze ogen en oren van alles te genieten dat het nieuwe leven aankondigt. Vogels hebben inmiddels hun nieuwe zomerkleed en zijn aan het liefdesspel bezig.



2 x gaaien liefde



Wat dat liefdesspel betreft: al jaren geniet ik van een koppeltje Gaaien dat op mijn schutting elkaar liefdevol pinda's aanbiedt, iets waarvan ik een tijd terug op televisie zag dat Nico de Haan dat voor het eerst van zijn leven zélf zag. En dat terwijl ik daar vanuit mijn stoel gewoon jaarlijks van geniet! Daarnaast is menig vogel al aan het nestelen, of begint daar binnenkort aan.



Spreeuw met nestmateriaal bij zijn nestkast



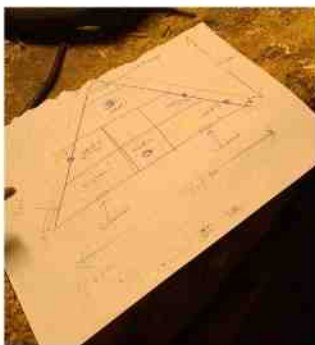
Pa huismus voert huismussenjong.

Hier en daar wordt al in alle rust gebroed. En dus kun je binnenkort de eerste oudervogels met voedsel af en aan zien vliegen naar de nesten met uitgekomen jongen, waarna vervolgens de eerste jongen het nest zullen gaan verlaten.

Wie geluk heeft, kan zelfs het eerste vogeljong al gezien hebben!

Ik wens jullie de komende maanden veel tuinvogelplezier,

Janneke Huismus



Mussenflat te huur

In ons huis aan de Molenweg in Terwolde hadden we afgelopen jaar aanzienlijk minder vogels dan in de jaren ervoor. Gelukkig waren er wel veel mussen, dus het was niet doodstil rondom. Die mussen hadden het geweldig naar hun zin onder het dakje van ons "stookhok". Het was een af- en aanvliegen en er zijn zeker drie nesten groot geworden onder de rode pannen.

Dat bracht me op het idee een mussenflat te maken. Op internet diverse modelletjes bekeken, maar uiteindelijk heb ik er zelf maar een "ontworpen". Een mussenkast die precies in de nok van het bewuste stookhokje zou passen. Volgende stap was een overleg met de donderdagploeg in de persoon van Wim Visser. Met mijn indrukwekkende bouwtekening kon hij wel aan de slag was het antwoord. Ik zei dat ik het samen met hem wilde aanpakken, als het ware leren timmeren en dat was goed.

De zomer van 2018 was warm, heel erg warm, maar Wim en soms ook Ronald bleven stug doorwerken. Ik bracht vier donderdagochtenden door aan de Wetermansweg en de mussenflat groeide zienderogen. Nadat de planken waren gezaagd werden de contouren al snel zichtbaar. Van mee timmeren kwam niet zo veel. Af en toe mocht ik een spijkertje inslaan, maar de lezer snapt het al, zo'n handige timmeraar als Wim Visser doet het eigenlijk veel liever zelf.

Ik heb wel de keukenkast en de wc schoongemaakt hoor en me anderszins nuttig gemaakt, maar van echte hulp was nauwelijks sprake. Toch was het een prachtige onderneming en toen ik de kast na een paar weken kon inladen, klaar voor een schilderbeurt



en uiteindelijk ophangen, was ik dik tevreden. Het ophangen moest wachten tot december, want Wim ging even onder het mes voor een nieuwe heup. Dat hij 2 maanden later al weer op de ladder stond om die niet zo heel lichte kast samen met Ronald op te hangen, bleek geen enkel probleem op te leveren. Inmiddels hebben de mussen de kast wel gevonden, althans ik heb een opname van een mus vóór de kast. De goede waarnemer ziet hem in die wazige laatste foto zitten!

Of ze ook gaan broeden? Keuze genoeg lijkt me, er kunnen negen mussen tegelijk op de eieren plaats nemen; wel elk op een eigen nest hè !

Wil Kroon

Foto's: Henk Breman en Wil Kroon



Wintertaling met neustag. In de vorige ijsvogel was het plaatje te klein afgedrukt waardoor de neustag niet goed zichtbaar was. Hierbij een grotere foto van de wintertaling. Nu is de neustag ook beter zichtbaar.

Vogel

Vogel,

Als ik naar mijn werk rij,
is het niet te voorspellen,
hoeveel ik er ga tellen.
Al zie ik er maar één dan word ik al blij.

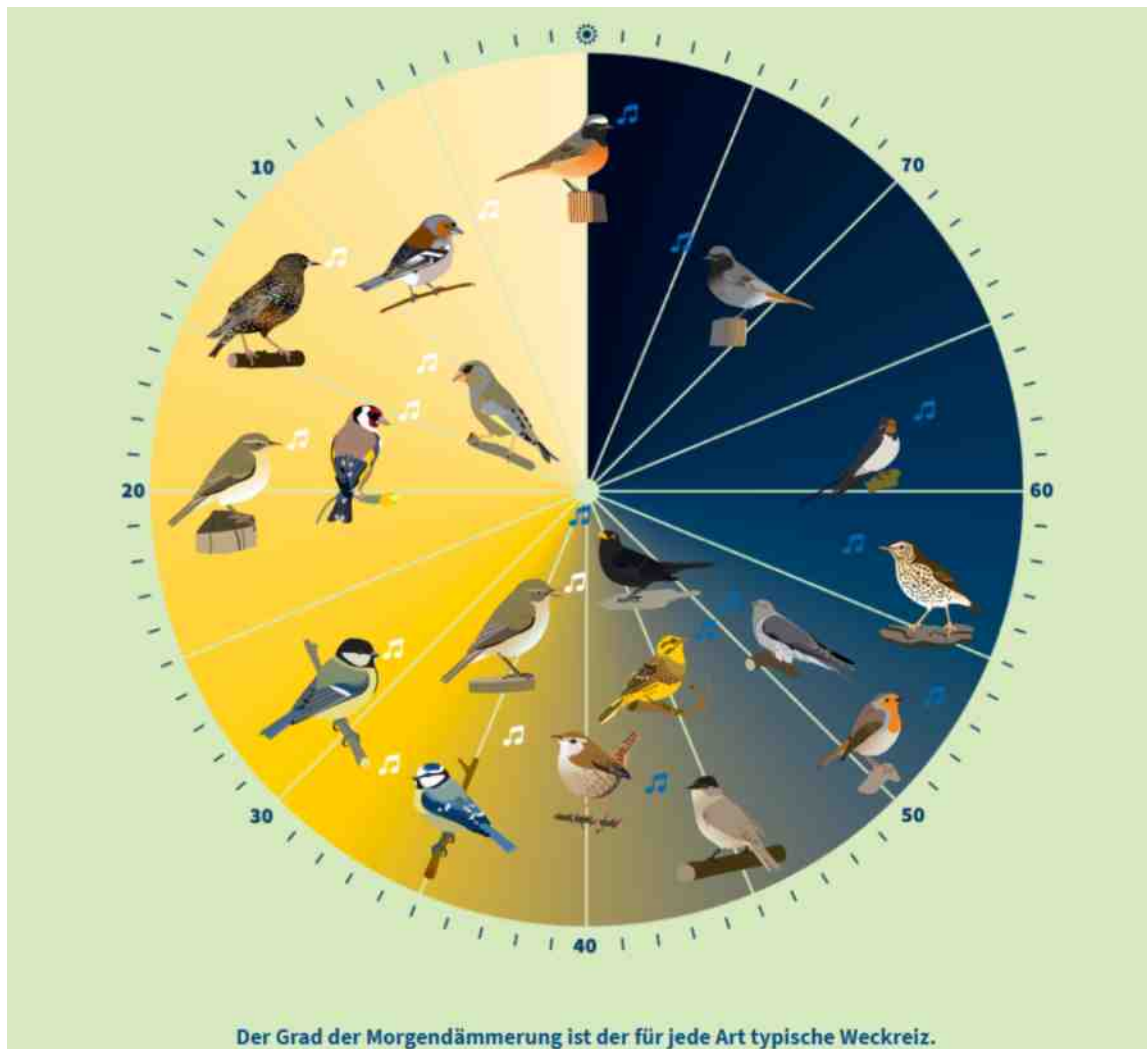
Op een paaltje komen ze de dag wel door,
soms zijn ze donker, soms licht,
ik voel het tellen haast een plicht,
de hele zomer en winter door.

Herma Fleurke



Op welke tijdstip zingen de vogels

Op welk tijdstip van de dag zingen de vogels? In de vorige aflevering van dit blad kwam het plaatje dat dit illustreerde helaas veel te klein over, dus daarom nu een nieuwe poging. Je kan het zelf ook proberen op de volgende site: <https://bit.ly/1Ou3sKr> Daarop kan je bij alle vogels die getoond worden ook de geluiden horen.



Spoor van een boomklever

Tijdens paddenstoelentochtjes kom je natuurlijk ook andere leuke dingen tegen. Zo wees David de Wit mij eind vorig jaar op dit mooie spoor. Het zijn allemaal heel kleine gaatjes, in min of meer horizontale rijen op een berk. Ik kende dit van Drieteenspechten uit Finland, maar die maken grotere gaten. Deze gaatjes blijken gemaakt te zijn door Boomklevers. Ze zijn uit op de kleine druppeltjes zoete vloeistof die de boom in het voorjaar produceert bij beschadiging, als de sapstroom goed op gang is gekomen. Een voorjaars-spoor dus, maar gevonden in de winter.

Mike Hirschler



Foto: Mike Hirschler

Uilenwerkgroep IJsselstreek

Terugblik op 2018.

We kijken terug op een jaar met tegenstrijdigheden...

Vrijwilligers:

Onze 'oudgedienden' Klaas Spijker, Wim Visser en Hans Blaauw zijn nog steeds van de partij. Net zoals Han Grobbe en Anne Buijtenhek. Team Diepenveen heeft de hardnodige versterking gekregen van Carin Dassel. Ook hebben Harry Dijkerman en Elma Vonk aangegeven om tijd in de uilen te willen steken. Ze hebben zich gestort op het uitbreiden van het werkgebied in Epse en Wilp. Ook hier willen we graag meer inzicht krijgen in de verspreiding en broedsucces van de Kerkuil, dat is ons tot nu toe nog niet gelukt.

Dus mocht een lezer weten waar in de omgeving van Epse, Wilp en/of Steenenkamer Steen- en/of Kerkuilen zitten, geef het aan ons door! U mag ons mailen via anne2205@gmail.com, hartelijk dank!

Werkzaamheden:

De uilenwerkgroep zet zich in voor het welzijn van de uilen in de gemeente Deventer.

Wij doen dit onder andere door:

- plaatsen en onderhouden van nestkasten,
- registreren en ringen van Steen- en Kerkuilen,
- voorlichting en advies geven aan erfbewoners en belangstellenden,
- verbeteren van de leefomgeving,
- uitwisselen van kennis aan 'peers'

Zoals elk jaar beginnen wij in het voorjaar met de controles van alle nestkasten. Om te beginnen de steenuilkasten, want Steenuilen broeden wat eerder in het seizoen dan Kerkuilen. Kerkuilen zijn daarentegen verstoringsgevoeliger, dus laten wij die tijdens de broedtijd zoveel mogelijk met rust.

Wanneer er bewoning wordt geconstateerd d.m.v. sporen, roepgeluiden of de aanwezigheid van een uil, wordt de kast in april/mei gecontroleerd op eileg. Mochten er eieren aanwezig zijn dan wordt de nestkast 6 weken later wederom gecontroleerd op succesvolle broedsels. Als er pullen aanwezig zijn, schatten wij de leeftijd in en komen terug rond de 25e levensdag om de pullen te ringen.

In het najaar hebben we kasten gerepareerd of vervangen tijdens de 'schoonmaak-ronde'. Tevens zijn er dan nieuwe kasten opgehangen op nieuwe locaties.

Resultaten 2018:

Onderstaand een overzicht van de Steen- en Kerkuilenresultaten. Deventer-Zuid omvat gedeeltes van Epse, Steenenkamer en Wilp.

Steenuilen	Diepenveen	Schalkhaar	Deventer zuid	Totaal IJsselstreek	Overijssel
Schatting totale aantalbroedparen in werkgebied	3	13	4	20	1220
Aantal broedkasten in werkgebied	29	33	13	75	1941
Aantal nestkasten met broedsels	2	12	1	15	621
Aantal succesvolle broedsels	1	12	1	14	495
Aantal mislukte broedsels	1	0	0	1	130
Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol legsel	3,0	3,0	5,0	3,1	3,5
Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per gestart legsel	1,5	3,0	5,0	2,9	2,7
Totaal aantal uitgevlogen jongen	3	36	5	44	onbekend

Het aantal succesvolle broedsels in Diepenveen en Deventer-Zuid was in beide gevallen 1 broedsel, de cijfers zijn hierdoor een beetje misleidend te noemen. In Deventer-Zuid lijkt een gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per kast van 5 jongen dan erg hoog, maar wordt beïnvloed door het minimale aantal van 1 kast. Dit was dan wél één zeer succesvol broedsel!

We moesten het dit jaar duidelijk van het weidse Schalkhaar hebben om aan aantallen te komen. Met 12 succesvolle broedsels en 36 uitgekomen jongen waren de Steenuilen erg succesvol, en ondanks de droogte zijn er meer jongen uitgekomen dan in 2017 toen er 31 jongen uitvlogen.

In Diepenveen blijven we een achteruitgang zien, in 2017 2 succesvolle nesten en dit jaar 1.

Overall, zitten we elk jaar op een gemiddelde van 2,9 uitgevlogen jongen per gestart legsel en daarmee zitten we net boven het Overijssels gemiddelde van 2,7.

N.B.: de resultaten van Overijssel van Kerkuilen waren nog niet bekend bij het schrijven van het jaaroverzicht.

Helaas hebben we weinig succes gehad met de Kerkuilen dit jaar, na de hele mooie jaren 2016 en 2017. Hoe dat komt, moeten we nog bezien. Zou het de aanhoudende droogte zijn? Kerkuilen broeden nu eenmaal langer en later in het seizoen dan Steenuilen. Een broeiende nestkast, minder voedselaanbod, het zou zomaar

Kerkuilen	Diepen- veen	Schalkhaar	Deventer zuid	Totaal IJsselstreek
Schatting totale aantal broedparen in werkgebied	7	3	0	10
Aantal nestkasten in werkgebied	13	14	0	27
Aantal nestkasten met broedsels	1	2	0	3
Aantal succesvolle broedsels	1	1	0	2
Aantal mislukte broedsels	0	1	0	1
Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol legsel	4,0	1,0	0	2,5
Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per gestart legsel	4,0	0,5	0	1,7
Totaal aantal uitgevlogen jongen	4	1	0	5

kunnen.

Het is namelijk niet zo dat de Kerkuilen verdwenen zijn, diverse erfbewoners gaven aan dat de uilen nog wel in hun territorium zaten, ondanks het feit dat er geen eieren gelegd werden. We zullen moeten afwachten wat 2019 gaat brengen. De regionale en/of landelijke cijfers zijn nog niet bekend en we kunnen dus nog geen conclusies trekken..

Zowel in Diepenveen als Schalkhaar was 1 succesvol broedsel waarvan in totaal 5 jongen zijn uitgevlogen.

Ringen:

Anne Buijtenhek is in 2018 gestart met de opleiding voor het ringen van uilen en heeft het hele seizoen meegelopen met Wil Gerritse en onder zijn supervisie de uilen geringd. De verwachting is examen af te leggen in het ringseizoen van 2019.

Het doel van Anne is een RAS-project te beheren voor de Steen- en Kerkuilen voor het gebied van de VWG IJsselstreek en Olst-Wijhe. Na het onverwachte overlijden van Jan van Dijk is (o.a.) IVN Olst-Wijhe zonder ringer komen te zitten. Nu kan ook daar het ringwerk voortgezet worden ...

Terugmeldingen:

Dit jaar ontvingen wij van 'onze' geringde pullen van voorgaande jaren de volgende terugmeldgegevens. Dit jaar helaas veel terugmeldingen van overleden uilen...

Steenuil:

Op 12-6-2017 is in Olst een nestjong geringd en op 7-5-2018 in een nestkast verderop in Olst aangetroffen. Het was een vrouw en ze zat broedend op 4 eieren, 4,5 km verwijderd van de plek waar ze geringd werd.

Op 5-6-2018 hebben we in Schalkhaar een nestjong geringd en deze werd op 1-7-2018 1 km verderop in Lettele slachtoffer van het verkeer en overleed.

Op 9-6-2018 is in Diepenveen een nestjong geringd en op 31-7-2018 helaas dood gevonden langs het spoor, vermoedelijk aangereiden door een trein, op nog geen kilometer van de nestkast.

Kerkuil:

Op 5-7-2014 is in Schalkhaar een nestjong geringd en op 5-4-2018 dood gevonden langs de A35 t.h.v. Bornerbroek, ook ditmaal een verkeersslachtoffer. De uil is 4 jaar oud geworden.

Op 27-6-2017 is een nestjong geringd in Schalkhaar en op 3-2-2018 is deze 2,5 km verderop in Schalkhaar helaas dood aangetroffen nadat hij/zij tegen het raam van een woning was aangevlogen.

Op 27-6-2017 is in Diepenveen een nestjong geringd en op 1-3-2018 is ook deze uil helaas dood aangetroffen. De Kerkuil bleek erg vermagerd te zijn, dus men vermoedt dat de uil verhongerd, verzwakt of ziek is geworden. Wel had de vogel een flinke afstand afgelegd, want de uil is in Surhuisterveen aangetroffen.

Wáár, denken jullie? Wij moesten ook even de kaart erbij pakken, maar Surhuisterveen ligt 95 km noordelijk van Diepenveen, op de grens van Friesland en Groningen, tussen Drachten en Lauwersoog!

Op 7-6-2016 is in Schalkhaar een nestjong geringd en op 26-7-2018 levend aangetroffen in een nestkast in Aalten. Geen verdere gegevens bekend.

Tot volgend jaar!

Anne Buitenhek

Excursie 27 april: Needse Achterveld en Ruurlose bossen

Dit jaar staat op Koningsdag - 27 april - een excursie richting Achterhoek op het programma. Ik zal dit keer niet naar Deventer komen, maar ontmoet de deelnemers op de startplaats van de excursie. Dit is de P-plaats bij de ingang van het Needse Achterveld, aan de Visschemorsdijk. Hier starten routes met verschillende lengtes. Waarschijnlijk is de 3km-route voor deze ochtend erg geschikt.

Het Needse Achterveld is een natuurgebied van Staatsbosbeheer. Het is een erg gevarieerd gebied met stukken veen, loof-en naaldbos, maar ook stukken met jeneverbes. Staatsbosbeheer probeert in verschillende delen het waterpeil te verhogen. Er liggen oude akkers in het gebied, waarvan de humuslaag is verwijderd. Hier beginnen o.a. weer orchideeën tot ontwikkeling te komen. Ook de jeneverbessen komen na lange tijd weer tot leven. Er vormen zich weer bessen en jonge spruiten.

Ook qua vogels is het een mooi gebied. Zo kun je hier naast veel algemene soorten o.a. de Holenduif, Groene-, Zwarte-, Grote Bonte-, Middelste bonte- en Kleine Bonte Specht tegenkomen. Ook Gekraagde Roodstaart, Zang- en Grote Lijster worden regelmatig gespot. Maar laten we ook op zoek gaan naar Tuinfluiter, Zwartkop, Goudhaan, Wielewaal, Goudvink, Appelvink en Geelgors.

Als lunchplek gaan we richting Ruurlo. Daar staat de soep klaar voor de liefhebbers.

Na de soep gaan we nog een stuk door de Ruurlose bossen. Stukken houtwal, ook weer oude loof-en naaldbomen en weidelandschap. Hopelijk komen we hier nog enkele soorten weidevogels tegen.

Ik hoop dat de Koning mooi weer heeft deze dag, dan profiteren wij ook mee.

Alvast veel plezier bij deze excursie, die een mooi Achterhoeks toetje is na het voorjaarsweekeinde in de buurt van Winterswijk.

Tekst en foto's: Jan Gerritsen



Goudvink



Appelvink

Dagje vogelen

Deventer, 5 februari 2019

Aan vogeltwitchen doe ik in principe niet. Het kost me extra rijden en het risico dat de vreemde vogel gevlogen is, is me te groot. Maar soms als ik toch in de buurt moet zijn en ik zie op waarneming .nl dat de vogel er nog zit, dan grijp ik mijn kans toch wel. Zo zag ik in het verleden de Sperweruil in Zwolle, de Sporenkievit bij Den Oever, de Grauwe Fitis op Schiermonnikoog, de IJsduiker in zomerkleed in de plas bij Rhederlaag, de Witstuitbarmsijs in Arnhem en de Waterspreeuw in Deventer en Zutphen.

Half december van het afgelopen jaar, lokte de Notenkraaker in Wageningen me toch. Wageningen was de plaats waar we in 40 jaar Heteren op georiënteerd waren wat betreft winkelen en schouwburgbezoek. Ik had net een nieuwe Nikon D7500 body gekocht en die kon ik dan ook mooi uitproberen.

Op naar de Notenkraaker dus en vervolgens via het veer de Betuwe in, op zoek naar plekjes met de Steenuil en Grote Zaagbek. Om daarna terug te rijden via Zutphen, voor de Waterspreeuw.

De Notenkraaker bleek helemaal niet schuw te zijn. Hij werd constant op pinda's en noten getrakteerd die gretig werden aangenomen en overal werden verstopt. Zelfs uit de hand nam hij het aangeboden voedsel aan. Ik had wat verse walnoten en hazelnoten meegenomen. Zo kon hij drie hazelnoten in één keer naar binnen werken om ze vervolgens elders te verbergen. Af en toe moest hij wel even wat water drinken in de nabijgelegen sloot maar kwam dan snel weer terug om de steeds weer nieuw aangekomen vogelaars de kans te geven voor het maken van foto's. Op het moment dat ik dit schrijf zit hij nog steeds in Wageningen maar nu vaker in een bebouwde wijk.

In mijn oude, vertrouwde Betuwse omgeving ook nog even naar de Steenuiltjes (Hemmen) en de Grote Zaagbek (in de Linge bij Heteren) gaan kijken. Op twee mij bekende plekken zaten de Steenuiltjes heerlijk in de inmiddels verschenen zon. Van de Grote Zaagbek zag ik alleen een vrouwtje dat zich niet makkelijk liet vastleggen omdat ze steeds achter het riet langs de Linge-oever bleef zwemmen. Op de terugweg bij Zutphen geen Waterspreeuw gezien; wel vogelaars die bij het sluisje de wacht hielden, maar naar later bleek zonder succes.

Tekst en foto's: Wilbert Koch



Informatie vogelwerkgroep "De IJsselstreek"

Vogelwerkgroep "De IJsselstreek" is een actieve vrijwilligersorganisatie, die zich sinds 1967 bezig houdt met de bescherming van vogels in het IJsselgebied tussen Wijhe en Zutphen.

De activiteiten van de werkgroep bestaan onder meer uit cursussen, nestkast onderhoud, inventarisaties en tellingen van soorten en speciale gebiedsinventarisaties.

Maandelijks vindt een ledenbijeenkomst plaats in de Ulebelt, Maatmansweg 3 7425 NC Deventer. (niet in de maanden juli en augustus!). Aanvang ledenbijeenkomst is 20:00 uur.

Ook zijn er maandelijks excursies. Zie achterzijde van dit blad excursies en activiteiten.

Lid worden: Mail het secretariaat vwgijsselstreek@gmail.com en geef je naam, adres en telefoonnummer(s) door. De kosten voor het lidmaatschap bedragen €14 per jaar te voldoen na verzoek van de penningmeester.

ABN-AMRO bank: rekeningnummer IBAN NL28ABNA0470387297 t.n.v. vogelwerkgroep "De IJsselstreek"

Contactpersonen:

Informatie oevervaarders: Henk Hietbrink, 0575-491992

WOP onderzoek en publicaties: Esther Veldhoen, estherveldhoen@gmail.com

Kolonievogels Piet Schermerhorn, pschermerhorn@concepts.nl

Steenuilwerkgroep: Anne Buytenhek: anne2205@gmail.com

Kwartelkoning: Wil Gerritse, geitebreier47@gmail.com, 06 47912291

Roofvogelwerkgroep Deventer: Gretha Vos: grethavos@kpnmail.nl

Waarnemingen: Jeroen Kuipers, jkuipers01@gmail.com

Junior Vogelclub: Mark Hoksberg, 06-24129174

Watervogeltelling: Ellen Somhorst, e.somhorst@hotmail.com

Invulling programma ledenavond: Harry Dijkerman, harry-dijkerman@zonnet.nl

Gewonde vogels: St Vogelasiel Noah, Halle, 0314-390027

E. vd Werf, Kampen, 06-22604478

Internetsite: www.vwg-deijsselstreek.nl

Contactadres: vwgijsselstreek@gmail.com

 Facebook: Vogelwerkgroep de IJsselstreek Deventer <https://www.facebook.com/groups/vwgdeijsselstreek/>

Aanleveren kopij

Inleveren kopij voor volgende editie (Nr. 93) van de IJsvogel voor 15 juni 2019 bij Ellen Somhorst. Alleen tekst mag met opmaak aangeleverd worden in Word! Zonder foto's en tabellen! Maximaal 850 woorden. Foto's (lieft in origineel formaat) en tabellen apart aanleveren in jpeg!

Zowel tekst als foto's voorzien van bron/naamsvermelding!

Artikelen en foto's zonder bron/naamsvermelding zullen niet geplaatst worden!

Excursies en activiteiten

- 13 april. Watervogeltelling. Vertrek 9 uur.
- 27 april Excursie Needse Achterveld. Organisatie Jan Gerritsen.
- 1 mei Ledenavond en lezing Grutto van dichtbij verzorgt door Astrid Kant
- 25 mei Excursie Ottershagen - Mantingerveld Lattrop.
- 5 juni Ledenavond en afsluiting seizoen
- 28 juni Nachtzwaluw Sallandse Heuvelrug. Vrijdagavond!
- 17 augustus Lauwersmeer.
- 4 september Ledenavond en presentatie vakantiefoto's leden.

Watervogeltelling is altijd met de fiets vanaf de spoorbrug aan de kant van Deventer naar het pontje bij Gorssel

Aanmelden excursies via de website: <https://vwg-deijsselstreek.nl/>

Hier vind je ook alle info en vertrektijden over de excursies.

Inschrijven excursies kan vanaf de 1ste van de maand tot 2 dagen voor de excursie!

Bij vervoer per auto wordt de brandstof met de bestuurder verrekend op basis van 0,20 cent per kilometer!
Vertrek excursies bij de voormalige Tropische Landbouwschool, hoek Centuurbaan – Brinkgreverweg.

Ben je verhinderd meld je dan af via e-mail of telefoon bij een van de excursieleiders! Op de dag van de excursie zelf uitsluitend telefonisch afmelden! Info hierover zie bij de desbetreffende excursieinfo op de website.